

TER ONDERTEKENING

Aan: SOE

**Onderwijspersoneel en
Primair Onderwijs**

Deze nota wordt met een Kamerbrief meegestuurd: **Ja**

Datum
22 april 2026

Referentie
63518260

Bijlagen
Beantwoording SO

nota

Beantwoording Schriftelijke Overleg stichten, dislocaties
en startbekostiging

Aanleiding

Op 18 februari zijn er drie rapporten (over stichten, dislocaties en startbekostiging) aan de Tweede Kamer verzonden. De vaste Kamercommissie heeft hierover op 12 maart een Schriftelijk Overleg (SO) gehouden.

Geadviseerd besluit

- **Akkoord** gaan met de **beantwoording** van het **SO** stichten, dislocaties en startbekostiging
- De beantwoording van het SO gelijktijdig verzenden met de **Kamerbrieven** over stichten en de stelselherziening opheffen en instandhouden.

Kernpunten

- In de toelichting staan, geparafraseerd, de meest gestelde vragen door de TK-fracties en uw antwoord daarop.
- Veel onderwerpen (en antwoorden) komen overeen met hetgeen besproken is in de brainstorm Meer Ruimte voor Nieuwe Scholen van 23 april, zoals de uitwerking van het coalitieakkoord.

Toelichting

Algemeen

- Het SO ging over drie rapporten:
 - Evaluatie 'Wet Meer Ruimte voor Nieuwe Scholen' (MRvNS)
 - Rapport 'Startbekostiging nieuwe scholen'
 - Onderzoek 'Dislocaties gelokaliseerd'
- U heeft, in de aanbestedingsbrief bij de rapporten, toegezegd voor de zomer een beleidsreactie te sturen bij deze rapporten. Het voorstel is om de beantwoording van dit SO gelijktijdig te verzenden met de Kamerbrieven over 'stichten' en 'stelselherziening opheffen en instandhouding'.
- De schriftelijke vragen zijn gesteld door leden van de vaste Kamercommissie van D66, VVD, GroenLinks-PvdA, PVV, CDA, JA21 en BBB.

Belangrijkste onderwerpen uit het SO

Invulling coalitieakkoord en regierol gemeenten

Vraag:

- De Kamerleden vragen hoe u het coalitieakkoord gaat invullen, of u gemeenten (incl. de lokale context) een regierol gaat geven bij besluiten over nieuwe scholen? En of u gemeenten meer tijd kunt geven om in huisvesting te voorzien?

Antwoord:

Wat is wel mogelijk?

- U wil de wettelijke uitnodigingsplicht van initiatiefnemers aan lokale onderwijspartijen meer inhoud en gewicht geven. De concrete voorstellen hiervoor zijn in de maak en worden op een later moment aan u voorgelegd.
- Met het **wetsvoorstel Praktische verbetering stichtingsprocedure** (PVS) wil u de stichtingsprocedure beter uitvoerbaar maken. Het gaat dan om het aanpassen van termijnen in de procedure, huisvesting (zie sub-bullet), het schrappen van onnodige administratieve lasten en het wegnemen van een onuitvoerbaarheid bij DUO rondom de tussentijdse toets in het voortgezet onderwijs. Dit wetsvoorstel kan rekenen op steun bij gemeenten en schoolbesturen. Met dit wetsvoorstel geeft u invulling aan de opdracht in het coalitieakkoord.
 - **Huisvesting**
Gemeenten hebben moeite om binnen de gestelde termijn in huisvesting voor nieuwe scholen te voorzien. Met dit wetsvoorstel krijgen gemeenten maximaal anderhalf jaar langer de tijd om een nieuwe school te huisvesten.

Wat is niet mogelijk?

- Het toekennen van een rol aan gemeenten waarmee zij (mede) bepalen of een nieuwe school er mag komen, is in strijd met de grondwettelijke vrijheid van stichten.

- U geeft ook aan dat het kabinet het niet wenselijk acht om de gehele stichtingsprocedure te herzien, maar dat u wel onderdelen wil verbeteren (zie volgende punten).

Dislocaties

Vraag:

- Kamerleden vragen wat u vindt van dislocaties die zelfstandig functioneren en of u het juridisch kader gaat aanpassen.

Antwoord:

- Zelfstandig functionerende dislocaties vindt u niet wenselijk.
- OCW verkent samen met gemeenten en schoolbesturen hoe we dislocaties van een wettelijke verankering en afbakening kunnen voorzien.

Startbekostiging

Vraag

- Kamerleden vragen of u de startbekostiging van nieuwe (basis)scholen gaat verhogen?

Antwoord

- Uit het onderzoek van SEO blijkt dat de startbekostiging in het basisonderwijs niet toereikend is, vooral voor basisscholen van nieuwe schoolbesturen.
- U geeft aan deze aanbeveling mee te nemen in de integrale afweging van beleidswensen tijdens de voorjaarsnota. U wil de startbekostiging in geval van verzelfstandiging van een bestaande dislocatie of nevenvestiging schrappen.

Kwaliteit nieuwe scholen

Vraag

- Kamerleden vragen u naar de kwaliteit van nieuwe scholen.

Antwoord

- Uit de evaluatie komt een overwegend positief beeld naar voren van de onderwijskwaliteit, maar we zullen de kwaliteit ook de komende 10 jaar nauwgezet moeten blijven volgen.

Segregatie

Vraag

- Kamervragen vragen u naar de risico's van segregatie door nieuwe scholen.

Antwoord

- De huidige evaluatie levert slechts eerste indicaties op van de segregatie van nieuwe scholen. De tweede evaluatieperiode (2026-2030) moet hier meer duidelijkheid over geven.

Aantal nieuwe scholen en islamitisch onderwijs

Vraag

- Kamerleden vragen u naar de stijging in het aantal basisscholen en willen weten welke bijdrage het islamitisch onderwijs daaraan heeft?

Antwoord

- In het po is een gemiddelde stijging te zien van 14 (vóór MRvNS) naar 26 scholen (vanaf MRvNS). Zonder verzelfstandigingen gaat om het om gemiddeld 18 nieuwe basisscholen per jaar.
- In het vo is vooralsnog geen stijging te zien.
- In 2025 is 1,4% van het scholenaanbod in het po islamitisch.

Doel van de wet Meer Ruimte voor Nieuwe Scholen

Vraag

- Kamervragen vragen u naar het doel van de wet en de pluriformiteit van het onderwijsaanbod.

Antwoord

- U geeft aan MRvNS heeft geleid tot een meer pluriformer scholenaanbod en scholen die aansluiten bij de wensen van ouders en leerlingen.

Openbaar onderwijs

Vraag

- Kamerleden vragen u naar de positie van het openbaar onderwijs.

Antwoord

- Uit de evaluatie blijkt dat de positie van het openbaar onderwijs nog niet verzwakt is, maar dat er meer tijd nodig is om te bezien of op termijn openbare scholen verdwijnen door de komst van nieuwe scholen.

Herziening opheffen en instandhouden

Vraag

- Kamervragen vragen u naar het lerarentekort i.r.t. nieuwe scholen en het behoud van scholen in dunbevolkte regio's.

Antwoord

- Met de herziening in het basisonderwijs beoogt het kabinet het aantal te kleine scholen (met name in de grote steden) te verminderen en te kunnen sturen op het behoud van bereikbaar onderwijsaanbod en het verkleinen van het lerarentekort. Ook de omvorming van de kleinescholentoeslag naar een dunbevolktheidstoelage draagt hieraan bij.

Financiële gevolgen

Geen

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Geen